

den stærkere Herredømmet over den svagere. Det er ogsaa den væsentligste Bevæggrund til at fremkomme med dette Lovforslag for at søge Bestyttelse paa bestemte Omraader, for de Folk, her er Tale om. I denne Kamp af alle mod alle, som fremfalder af den fri Konkurrence, i denne Næveret, dette Anarki, som faktisk finder Sted, maa Arbejderne komme til at ligge under, fordi de ere de økonomisk svagere, som maa bøje sig for de økonomisk stærkere, og at den Virkning, som dette Anarki udøver, er uheldig, er man ogsaa i alt Fald i ret store Krese enig om. Man er temmelig enig om, at de Forhold, som mange Mennesker i det nuværende Samfund leve under, trods det, at de have politiske Rettigheder, trods det, at de tilhørende ere fri Mennesker, dog virkelig ere saadanne, at de lide lige saa haardt, mange Gange maaste endnu haardere, end Slaverne led i gamle Dage. Jeg har i alt Fald søgt Oplysning om, hvad andre Medborgere tro og mene om disse Forhold, og jeg er ofte stødt paa Udtalelser, som tyde paa, at mange Medborgere til Trods for, at de ikke ere mine Meningsfæller i alle Ting, maaste ikke i ret mange Ting, dog anerkende, at Slaverne i gamle Dage paa visse Omraader vistnok havde lige saa gode eller maaste end ogsaa bedre Forhold, end Arbejderne have det i Nutiden. Men naar dette er Tilfældet — og jeg tror, det er aldeles korrekt — vil det høje Ting kunne indse, at disse Folk, der staa i en saadan Stilling over for den økonomisk stærkere, kunne ikke ved deres egne Kræfter forbedre deres Forhold i saa stor Udstrækning, som ønskeligt var, og som jeg tror, at alle humanitæntænkende Mennesker maa ønske, de vare i Stand til. De ere nødte til at ty til Lovgivningsmagten for derigennem at faa Bestemmelserne vedtagne, som alle maa bøje sig for, altsaa ogsaa den økonomisk stærkere, og hvorved altsaa de økonomisk svage kunne faa den Bestyttelse, som de i saa høj Grad trænge til. Jeg skal dertil yderligere bemærke, at naar man modætter sig Lovforanstaltninger af denne Art, ser jeg saaledes paa Sagen, at man da begunstiger den stærkeres Ret over for den svage, begunstiger den paa en saadan Maade, at man lader de nuværende Samfundsforhold udvikle sig paa samme uheldige Maade som nu og bestandig mere og mere uddyber den Modsætning, som man

erkender er til Stede, og det tror jeg ikke er den rette Vej at gaa. Naar man erkender det og har Midler til at forhindre det, tror jeg, det er den retteste Vej at gaa, at bringe disse Midler i Anvendelse.

Jeg har tilladt mig ved Forelæggelsen af Lovforslaget navnlig at henvise til den Virkning, som den stigende Indførelse af Maskiner udøver. Jeg er ikke nogen Fiende af Maskiner, tværtimod. Jeg ser et stort Samfundsgode i Maskiner, men ved den Maade, hvorpaa de benyttes i Genhold til det Samfundsprincip, som er det raadende, ser jeg, at de skabe store Under ved Siden af de store Goder, som de føre med sig. Den almindelige Betegnelse for Maskiner er jo, at de ere arbejdsbejparende. Det ere de ogsaa, men det er maaste korrektere at sige, at under de nuværende Forhold ere de arbejderbejparende, fordi de bevirke, at hvor Maskiner indføres, som ere i Stand til at producere langt mere end den enkelte Arbejder eller mange Arbejdere, der gøres Arbejderne i meget betydelig Udstrækning arbejdsløse. Det er det, som navnlig ligger til Grund for dette Lovforslag, at vi ønske, at den Arbejdsløshed, som derved skabes, maa i alt Fald kunne indskrænkes noget. Det kan ikke nytte at henvende sig til Maskinernes Gjere med Anmodninger i den Retning; thi man maa tage Hensyn til, hvor Interessjen ligger, og en Gjer af Maskiner er interesseret i, at Maskinerne arbejde saa længe som muligt, og saa maa selvfølgelig ogsaa de Folk, som skulle passe dem, arbejde saa længe som muligt; det samme er Tilfældet med de Folk, som skulle følge med Maskinarbejderne. Altsaa, hvis man skulde lade Interessjerne raade her paa dette Punkt, de Interessjer, som ere de afgørende, naar ikke Lovgivningsmagten træder til, ville de føre til en saa stor Forkæmpelse af Arbejdstiden som muligt.

Jeg tror heller ikke, det kan nytte at henvende sig til de økonomisk stærkere i Samfundet og vente, at de af andre Grunde skulle imødekomme Arbejderne paa dette Punkt. Der kunde nævnes en Mængde Tilfælde, hvor det er muligt at forkorte Arbejdstiden, hvor vedkommende Arbejdsgivere eller Arbejdstøbere, hvilken Betegnelse man nu vil give dem, have økonomiske Midler til at forkorte Arbejdstiden, men ikke gøre det, fordi de ikke ere nødte dertil. Jeg skal